

T. Klinikleri Tıp Bilimleri Yarışmalarının İstatistiksel Değerlendirilmesi

KADİR SÜMBÜLOĞLU *

GİRİŞ

Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi 1982 yılından itibaren her 14 Mart Tıp Bayramında Türkiye çapında tıp bilimleri yarışması düzenlemektedir. Şimdiye kadar 2 kez düzenlenmiş olan yarışmanın amaçları özetle şunlardır:

1. 14 Mart Tıp Bayramının önemini vurgulamak,
2. Doktorlarımız ve Tıp Fakülteleri öğrencileri arasında tanışma ve kaynaşma ortamı hazırlamak,
3. Meslektaşlarımızın bilgi düzeylerini ölçebilmelerine, eksikliklerini saptama ve çalışmalarına yön verebilmelerine olanak sağlamak,
4. Bir yarışma ortamı içerisinde bilgi tazeleme ve literatür kanştırma olanağı sağlamak,
5. Başarılı yarışmacılara yurt içi ve yurt dışında çeşitli olanak ve destek sağlayarak bilim adanılan yetiştirilmesine yardımcı olmak,
6. Fakülteleri temsil edebilecek biçimde katılma olanağı sağlanabilirse tıp fakültelerinin eğitim düzeyi, eğitim başansı konusunda istatistiksel veriler elde etmek ve program geliştirmelerine yardımcı olmaktır.

YÖNTEM

Yarışma, öğrencilere ve pratisyen hekimlere Türkiye Klinikleri Dergisinde, tıp fakülteleri panolarında ve sağlık müdürlüklerinde yapılan ilanlarla duyurulmaya çalışılmıştır.

Tüm tıp fakültelerine yapılan başvuru sonucu elde edilen sorular branşlara göre ayrılmıştır. Test biçiminde, çoktan seçmeli olarak hazırlanan bu sorular branşlara orantılı olarak dağıtılmıştır. 250 soru rastgele örnekleme tekniği ile seçilmiştir. Testin 2 saat içinde yanıtlandırılması istenmiştir.

Yarışma 1982 yılında yalnız Ankara'da son sınıf öğrencileri arasında, 1983 yılında ise Ankara ve İstanbul'da pratisyen hekimler ve son sınıf öğrencileri arasında yapılmıştır. Pratisyen hekimler ve öğrenciler arasında ilk 10 sıraya girenler daha önce Dergide ilan

edilmiş, dereceye giremeyenlerin puanları kendilerine bildirilmiştir. Bu raporda her yarışmada ilk sıraları alan yarışmacılar isim ve fakülteleriyle birlikte bildirilmiştir. İlk 3 dereceye girenlere ödülleri 1982 yılında Milli Güvenlik Konseyi Üyeleri, 1983 yılında ise tıp fakültesi dekanları tarafından 14 Mart Tıp Bayramı töreninde verilmiştir.

BULGULAR

1. Yarışmaya katılmak, öğrencilerin isteğine bağlıdır. Bu nedenle yarışmaya katılan öğrenciler kendi fakültelerini temsil etmemektedirler. Bu temsil yeteneği ya tüm öğrencilerin yarışmaya katılmasının sağlanmasıyla, ya da her fakülteyi temsil edecek biçimde uygun örneklem seçilmesiyle sağlanabilir.
2. Tıp Fakültelerinde farklı eğitim uygulanması nedeniyle, hazırlanan soruların bir kısmına bazı fakülte öğrencileri fazlasıyla alışık oldukları için, diğerleri yabancı kalabilir.

Bu nedenle öğrenciler ya da fakültelerarası karşılaştırma yapılmamıştır. Okuyucuların da sonuçları bu yönde yorumlayacaklarını ümit ediyorum. Zaten Derginin asıl amacı da değişik fakülte öğrencileri arasında yarışma yaparak fakülteleri karşılaştırmak değildir.

A. YARIŞMA-I SONUÇLARI

Yarışma ile 98 öğrenci katılmıştır. Puan sırasına göre ilk 15'e giren (600 puan ve üstü) öğrenciler ve okudukları tıp fakülteleri Tablo 1'de verilmiştir. Tablodan görüleceği gibi, ilk 15 sıradaki öğrencilerin 7'si Hacettepe, 7'si Ankara ve 1'i Ege Tıp Fakültesindedir.

Öğrencilerin aldıkları puan ortalamalarının fakültelere göre dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

B. YARIŞMA - II SONUÇLARI

1. ÖĞRENCİLERİN SONUÇLARI

Yarışma H'ye 137 öğrenci katılmıştır. Puan

* Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Bilim Dalı Öğretim Üyesi.

Tablo 1

Yanma I'de İlk 15 Sıraya Giren Öğrencilerin Aldıkları puan ve Okudukları Fakültereye Göre Dağılımı

Öğrenci	Puanı	Tıp Fakültesi
Mete Toppare	696	Hacettepe Ü.T.F.
Suat Büke	688	Ege O.T.F.
Ali Süha Çahkoğlu	684	Ankara Ü.T.F.
Tufan Bilgin	656	Hacettepe Ü.T.F.
Bülent Urman	656	Ankara Ü.T.F.
M.Hacimustafaoğlu	652	Hacettepe Ü.T.F.
M. Tefrik Durak	648	Hacettepe ü.T.F.
Mustafa Kahraman	636	Ankara ü.T.F.
Haldun Maderrisoğlu	632	Hacettepe Ü.T.F.
Alaaddin Avşar	624	Ankara ü.T.F.
Ramazan Donsak	624	Hacettepe Ü.T.F.
E.Abdurrahman Töre	620	Ankara ü.T.F.
Tomris Erbaş	620	Ankara Ü.T.F.
Erdal Tuğsel	612	Hacettepe Ü.T.F.
Deniz Balat	600	Ankara Ü.T.F.

sirasına göre ilk 11'e giren (600 puan ve üstü) öğrenciler ve okudukları tıp fakülteleri Tablo 3'de verilmiştir. Tablodan görüldüğü gibi ilk 11 sıraya giren öğrencilerden 3'ü İstanbul, 3'ü Cerrahpaşa, 3'ü Hacettepe ve 2'si Ankara Tıp Fakültesi öğrencileridir. Öğrencilerin aldıkları ortalama puanların, fakültelere göre dağılımı Tablo 4'de gösterilmiştir.

2. PRATİSYEN HEKİMLERİN SONUÇLARI

Yarışma H'ye toplam olarak 29 pratisyen hekim katılmıştır. Puan sırasına göre ilk 5 sıraya giren (600

puan ve üstü) pratisyen hekimler ve mezun oldukları fakülteler Tablo 5'de gösterilmiştir.

Pratisyen hekimlerin aldıkları ortalama puanların mezun oldukları fakültelere göre dağılımları Tablo 6'da gösterilmiştir.

DÜŞÜNCELER

Bulgular kısmında belirtildiği gibi öğrenciler ve pratisyen hekimlerin yarışmaya gönüllü olarak katılmaları fakültelerarası karşılaştırma olanağını ortadan kaldırmıştır. Bu nedenle bir fakültenin öğrencilerinin fazla puan, diğerinin az puan alması fakültelerinin iyi ya da yetersiz eğitim yaptığını gösteremez. Ancak, hem Yarışma I'de, hem Yarışma II'de Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde bulunan fakül-

Tablo 3

Yarışma U'de ilk 11 Sıraya Giren Öğrencilerin Aldıkları Puan ve Okudukları Fakültereye Göre Dağılımı

Öğrenci	Puanı	Tıp Fakültesi
Bülent Doyan	616	İstanbul
Bahri Bilir	624	Hacettepe
Ayşegül Atayurt	616	İstanbul
Şahap Köknar	612	Hacettepe
Mustafa Gülsen	608	Ankara
Mustafa Uğur	604	Ankara
Nurul Arık	600	Hacettepe
Faruk Buyru	600	İstanbul
Ahmet Çolak	600	Cerrahpaşa
İsmail Taylan	600	Cerrahpaşa
K. Ayratoğlu	600	Cerrahpaşa

Tablo 2

Yarışma I'de Puan Ortalamalarının Fakültereye Göre Dağılımı

Fakülte	Puan		Aritmetik Ortalama	Standart Sanma	Katılan Öğrenci Sayısı
	En Küçük	En Büyük			
Ankara Ü.T.F.	392	684	542.4	64.4	41
Hacettepe Ü.T.F.	460	696	563.5	65.4	24
İ.Ü. Cerrahpaşa T.F.	324	520	427.5	68.2	8
İ.Ü. İstanbul T.F.	324	528	438.3	73.1	7
19 Mayıs Ü.T.F.	380	576	492	84.3	4
Ege Ü.T.F.	496	688	569	89.5	4
Çukurova Ü.T.F.	368	548	444	93.2	3
Dicle Ü.T.F.	356	472	404	60.5	3
Genel	324	696	514.1	95.8	98

Not: Sivas Tıp Fakültesinden 1, Antalya'dan 1 ve Edirne'den 2 öğrenci yarışmaya katılmış, bu öğrencilerin aldıktan puan genel ortalama içerisinde gösterilmiştir.

Tablo 4*Yarışma H'de Puan Ortalamalarının Fakültelele Göre Dağılımı*

Fakülte	Puan				Katılan öğrenci Sayısı
	En Küçük	En Büyük	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	
Ankara Ü.T.F.	416	608	502.4	48.4	48
İ.Ü.İstanbul T. F.	360	636	495.3	82.2	36
Hacettepe Ü.T.F.	440	624	528.7	48.6	21
İ.Ü. Cerrahpaşa T. F.	432	600	502.9	68.3	11
Ege ü.T.F.	420	564	492	51.1	7
Cumhuriyet Ü.T.F.	380	580	452	111.1	3
F.rriiv^ İı T F	404	480	433.3	40.8	3
Genel	360	636	499.8	64.6	137

Not: 2 öğrenci Karadeniz 19 Mayıs ve Gülhane'den, 1 öğrenci Atatürk ve Edirne'den yarışma H'ye katılmışlardır. Bu öğrencilerin puanları genel ortalama içerisinde gösterilmiştir.

telerde okuyan öğrencilerin genellikle yüksek puan aldıkları gözlenmektedir. Buradan tam bir sonuca ulaşmak olası olmamakla birlikte diğer şehirlerdeki fakültelerin çoğunluğunun yeni kurulmakta olması, daha düşük puan almalarında başlıca neden olabilir. Diğer bir neden ise bu iller fakültelerinden yarışmaya katılma oranının düşük olması olabilir.

Genellikle her 2 yarışmada da öğrenciler 700 puana ulaşamamışlardır. Genel puan ortalamaları ise her ikisinde de yaklaşık 500 dür. Bunun değişik nedenleri olabilir. Bu nedenleri aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

1. Değişik fakültelerce hazırlanan sorulara değişik fakülte öğrencileri uyum sağlayamamış olabilirler.
2. Bazı sorular öğrencilerin yanıt veremeyeceği kadar zor olabilir.
3. Fakülteler eğitim programları ve olanakları farklı olduğundan bazı öğrenciler bazı konu-

Tablo 5*Yarışma H'de İlk 5 Sıraya Giren Pratisyen Hekimlerin Aldıkları Puan ve Mezun Oldıkları Fakültelele Göre Dağılımı*

Pratisyen Hekim	Puanı	Mezun Olduğu Tıp Fakültesi
Tufan Bilgin	668	Hacettepe Ü.T. F.
Bülent Urman	650	Ankara Ü.T. F.
Ali Süha Çalıkoğlu	628	Ankara Ü.T. F.
Mete F. Toppare	608	Hacettepe Ü.T. F.
M. Tefvik Dörak	608	Hacettepe Ü.T. F.

lara yabancı olabilirler ya da bu konular yeterince işlememiş olabilirler.

Tablo 6*Yarışma H'de Pratisyen Hekimlerin Aldıkları Puan Ortalamalarının Fakültelele Göre Dağılımı*

Fakülte	Puan				Katılan Pratisyen Hekim Sayısı
	En Küçük	En Büyük	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	
Hacettepe Ü.T.F.	360	668	551.5	89.4	9
Ankara Ü.T.F.	404	660	505.7	86.4	9
İ.Ü. İstanbul T.F.	300	500	423	93.7	4
Genel	300	668	486.7	102.3	29

Not: Yarışmaya Cerrahpaşa, Ege, Atatürk, Diyarbakır ve Cumhuriyet Üniversiteleri Tıp Fakültelerinden mezun 1'er, Edirne'den 2 pratisyen hekim katılmıştır. Bunların aldıkları puan genel ortalama içinde gösterilmiştir.

4. Yarışma süresi olan 2 saat, 250 soruyu yanıtlamak için yetersiz gelmiş olabilir.

Gerçek nedeni bulabilmek için bu durumları ayrı ayrı incelemek gerekir.

Yarışmaya I yalnız Ankara'da yapıldığı için Ankara dışı Fakültelerden katılma oranı oldukça düşüktür. Yarışma H'nin Ankara'ya ek olarak İstanbul'da da yapılması İstanbul'dan katılma oranını yükseltmiştir. Örneğin İstanbul'dan Yarışma I'e 15 öğrenci katı-

lırken, Yarışma II'ye 47 öğrenci katılmıştır. Yarışmanın yalnız 1-2 şehirde yapılması yerine fakülte olan şehirlerde yapılmasının öğrencilerin katılma oranını büyük oranda artıracığı ve fakülteler hakkında daha sağlıklı veri elde edilebileceğine kanıt olarak gösterilebilir. Nitekim, Yarışma I'de İstanbul Fakültelerinden ilk sıralara hiçbir öğrenci giremez iken, yarışma H'de ilk 11 sıraya 6 öğrenci girmiştir. Bu basan büyük olasılıkla daha fazla öğrencinin yarışmaya katılması sonucu çıkmıştır.